

LOCKE: CONCEPTES I VOCABULARI

Teoria del coneixement

Idea: continguts de la ment que procedeixen de l'experiència que tenim de la realitat exterior.

Idees simples: la ment les rep de forma passiva ja sigui de l'exterior (idees de sensació) o de l'experiència interna (idees de reflexió).

Idees complexes: l'enteniment és actiu creant idees de tres tipus: substàncies (compilacions d'idees simples que l'enteniment ajunta, combina i acaba designant-les amb un sol nom: poma, taula, flor etc.); relacions (el resultat de relacionar, de comparar una cosa amb un altra: anterioritat, causalitat, identitat etc) i modes (fan referència a conjunts d'idees simples, abstraccions que combinen diferents idees simples i que podem atribuir a diverses coses: les matemàtiques, morals, llenguatge polític etc.)

Qualitats primàries (o originals): formen part de les coses en sí, no es poden separar dels cossos externs, dels objectes; són la solidesa, número, extensió, figura, gruix, moviment etc. Aquestes, segons Locke produeixen idees que representen els objectes tal qual són.

Qualitats secundàries: no formen part dels objectes en sí mateixos, les idees de qualitats secundàries es formen a partir de la manera com ens afecten les primàries als sentits: colors, olors, sabors, so, temperatura etc. Una substància podria causar en nosaltres la idea de verd però això depèn de com estiguin ordenades les qualitats primàries que sí que formen part de l'objecte. Les idees de color verd, de dolçor, de calor etc. que trobem en la nostra ment no es troben en els objectes de forma intrínseca.

Substància: idea complexa que imaginem o suposem com a suport de les nostres idees simples. No es tracta d'un coneixement vertader perquè no tenim manera de demostrar la seva existència.

Jo/identitat personal: és la consciència, que és dinàmica i depèn de l'experiència, no puc pensar en la meua identitat, en el meu jo, sense pensar en les meves experiències.

Coneixement intuïtiu: és un tipus de coneixement en que la ment no s'ha d'esforçar en demostrar o examinar res, sinó que percep la veritat de forma immediata (com els ulls perceben la llum). Amb la intuïció l'única cosa que fa l'enteniment és constatar la conveniència o inconveniència entre les idees. Segons Locke, mitjançant la intuïció coneixem el jo.

Coneixement demostratiu: coneixement que fa que la ment trobi la conveniència o inconveniència entre les idees però no de forma immediata, sinó per mitjà del raonament i de l'ús d'idees intermediàries (proves) que no sempre són evidents, s'han de demostrar. Mitjançant aquest coneixement podem provar l'existència de les matemàtiques i de Déu.

Coneixement sensible: coneixement que ens demostra que el món existeix, perquè les coses del món són la causa de les nostres idees. No obstant, no coneixem les coses en sí mateixes, sinó les idees que ens provoquen, per tant, no podem tenir un coneixement evident del que representen les nostres idees i la sensibilitat. El coneixement sensible, en comparació amb els anteriors no és un coneixement evident, sinó més aviat probable.

Política

Estat de natura: situació natural de l'ésser humà, en la qual es trobarien els homes abans del sorgiment de les societats polítiques. Per Locke, en l'estat de natura els homes tenen plena llibertat per ordenar els seus actes i disposar de les seves propietats sempre i quant obeeixin la llei natural.

Llei natural: llei de Déu i de la raó que és també una llei moral per l'home. Contempla que tot i essent iguals i lliures, cap persona pot atemptar contra la vida, la salut, la llibertat o les possessions d'un altre.

Estat de guerra: esdevé quan algú mostra la intenció de dur a terme una acció en contra un altre. Com que qui declara tals intencions abandona, en certa manera, l'estat de natura, qui està amenaçat està legitimat a emprar qualsevol cosa al seu abast per defensar-se, fins i tot, si cal, té dret a causar la mort de l'agressor. En estat de guerra, segons la llei natural, cal que l'home es defensi tant com sigui possible perquè la defensa i protecció dels innocents és prioritària, per això el vulnerat té dret a destruir aquell qui li faci la guerra.

Pacte: convenció, contracte amb el qual s'instaura un poder polític que té la funció de fer justícia, d'assegurar els drets naturals fent lleis clares i fent-les complir. És un pacte que implica la creació d'un Estat civil una mica diferent al de naturalesa. Es tracta d'un pacte entre individus que inclou la clàusula que tot el que s'estableixi es faci per consens. Amb tot, els contractants han de pactar regir-se, a partir de llavors, per la majoria. Estrictament, la llei de la majoria, és l'única norma del contracte i legitima la possibilitat de destitució dels governants si actuen en contra de la missió rebuda.

Societats polítiques: formacions polítiques que sorgeixen en el moment en que els homes decideixen ajuntar-se i donar legitimitat a un poder extern perquè reguli, legisli i apliqui la llei. La societat política es manifesta com un àrbitre imparcial. Els homes passen de l'estat de naturalesa a la societat civil quan instauren un jutge competent per resoldre els litigis, per tant, els règims que no posseeixen un sistema judicial autònom (com la monarquia absoluta) no es poden considerar societats polítiques.